OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta 18.4.2017

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merilain, aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain 2 §:n ja merityösopimuslain 11 luvun 4 §:n muuttamisesta sekä Kansainvälisen merenkulkujärjestön eräiden yleissopimusten eräiden liitteiden muutosten hyväksymisestä ja laiksi sopimusmuutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 23/2017 vp)

Liikenne ja viestintävaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä kirjallista lausuntoa edellä mainitusta hallituksen esityksestä. Erityisesti pyydetään ottamaan huomioon ehdotetun merilain 18 luvun 15 §:n ja 15 a §:n suhde perustuslain 21 §:ään. Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Merilain 18 luvun 15 §:n 1 momentti velvoittaisi aluksen päällikön tai laivanisännän ilmoittamaan viipymättä Liikenteen turvallisuusvirastolle tietoonsa tulleista suomalaisella aluksella sen käytön yhteydessä tapahtuneista onnettomuuksista ja vaaratilanteista. Säännöksen perusteluissa todetaan, että lisäksi jokaisella, joka saa tietoonsa meriturvallisuutta vaarantavan seikan, olisi mahdollisuus tehdä vapaaehtoinen ilmoitus Liikenteen turvallisuusvirastolle. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotettu säännös ei kuitenkaan ilmaise tällaista mahdollisuutta, minkä vuoksi ehdotuksessa jää avoimeksi, onko tästä ollut tarkoitus säätää.

Ehdotetun 15 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tietojen salassapito määräytyisi mainitun pykälän 2 momentin mukaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) mukaan. Tämän lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto voisi pitää salassa mainitussa 1 momentissa tarkoitettua tietoa koskevan seikan, jos tiedon antaminen siitä vaarantaisi tietojen saannin tulevaisuudessa. Ehdotettu säännös on tältä osin muotoiltu hyvin väljästi. Se antaisi Liikenteen turvallisuusvirastolle avoimen valtuuden harkita mainittujen tietojen salassapitoa sen lisäksi, mitä julkisuuslain 24 §:ssä säädetään. Ehdotettu salassapitoperuste on uusi. Sen perusteita ja tarvetta tulisi arvioida suhteessa perustuslain 12 §:n 2 momenttiin, jonka mukaisena pääsääntönä on, että viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Ehdotettua säännöstä ei tältä osin käsitellä 15 §:n 2 momentin perusteluissa lainkaan, minkä vuoksi myös sen edellä mainittu arviointi jää esityksessä avoimeksi.

Merilakiin lisättäväksi ehdotettu uusi 15 a § vastaa ilmailulain 128 §:ää ja rautatielain 82 a §:ää. Oikeusministeriöllä ei ole tältä osin huomautettavaa.

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Eteläesplanadi 10 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministeriö@om.fi